EBÛ DÂVÛD TAYÂLİSÎ

Fıkıh âlimi ve muhaddis. İsmi Süleymân bin Dâvûd bin el-Cârûd et-Tayâlisî el-Basrî olup Zübeyr bin Avvâm'ın (radıyallahü anh) çocuklarının âzâdlısıdır. Annesi İranlıdır. Künyesi, Ebû Dâvûd et-Tayâlisî'dir. 133 (m. 750)'de doğmuş olup, 204 (m. 819)'da vefât etmiştir. Aslen İranlıdır.

Ebû Dâvûd Tayâlisî; Ebân bin Yezîd el-Utâridî, İbrâhîm bin Sa'd, Cerîr bin Hâzîm, Habîb bin Yezîd Harb bin Şeddâd, Hammâdeyn (Hammâd bin Seleme, Hammâd bin Zeyd) Züheyr bin Muhammed, Züheyr İbni Muâviye, Şu'be bin Haccâc, Süfyân-ı Sevrî, Süleymân bin Karm, İbn-i Ebî Zenâd, Ebû Avâne, Muhammed bin Müslim Ebi'l-Veddâh ve pekçok âlimden hadîs-i şerîf öğrenmiştir.

Ahmed bin Hanbel, Ali bin el-Medînî, İshâk bin Mansûr, Haccâc bin Şâir, Zeyd bin Ahzem, Abdullah bin Muhammed el-Müsnedî, Amr bin el-Fülâs, Muhammed bin Ebî Bekr el-Mukaddimî, Ebû Mes'ûd er-Râzî, Yûnus bin Habîb el-İsfehâni ve pek çok âlim de Ebû Dâvûd et-Tayâlisî'den hadîs-i şerîf rivâyet etmişlerdir. Hıfzı çok kuvvetli bir zât olan Ebû Dâvûd et-. Tayâlisî, aynı zamanda hadîs hafızı idi. Ya'nî yüzbin hadîs-i şerîfi ezbere bilirdi. Ebû Ya'lâ el-Halîlî, Muhammed bin İshâk el-Kısâî'den işittim, O da babasından işitti, o da Yûnus İbni Habîb el-İsfehânî'den rivâyet ederek buyurdu ki; Ebû Dâvûd bize geldi ve bize ezberden yüzbin hadîs-i şerîf yazdırdı; Yetmiş yerde hatâ etti. Basra'ya döndüğü zaman bize mektûb yazıp "Yetmiş yerde hatâ ettim onları düzeltiniz" buyurdu. Bizde onları düzelttik.

Yüzbin hadîs-i şerîfi ezberden rivâyet eden, yazdıran bir zâtın, yetmiş yerde hatâ etmesi ve bunları da yazdırması elbette normaldir. Daha mühim olanı ise bu yetmiş hatâyı yine kendisi tesbit edip, yazanlara bunu bildirmesidir. Ba'zı hadîs âlimleri ise bunu kabûl etmeyip hatalıdır demişlerdir. İbn-i Mehdî "Ebû Dâvûd, insanların en doğrularındandır" demiştir. Amr bin İbrâhîm Ebû Davûd'dan rivâyet etti. Ebû Dâvûd şöyle buyurdu: "Bin hadîs âliminden hadîs-i şerîf yazdım." Ebû Dâvûd Tayâlisî hazretleri otuzbin hadîs-i şerîfi hiç duraklamadan peşpeşe okurdu. Okuduğu, hadîs-i şerîfler hep hıfzından idi. Şu'be bin Haccâc'dan yüzbin hadîs-i şerîf ezberlemişti. Hatîb-i Bağdadî: "Ebû Dâvûd, hafız, sika ve çok hadîs-i şerîf rivâyet eden bir zât idi. Bağdâd'a geldi, Şu'be ve Mes'ûdî'den hadîs-i şerîf dinledi (öğrendi)" buyurdu.

Kendisi “İsfehân’a geldiğim zaman bana sorulmadan kırkbin hadîs-i şerîf yazdırdım” buyurmuştur. İmâm-ı Buhârî (radıyallahü anh) onun “Mürsel olarak rivâyet ettiği hadîs-i şerîflerin senedleri mevcûttur” buyurarak tevsik etmiş, doğruluğunu beyân etmiştir.

Ebû Dâvûd Tayâlisî, Şu’be, Mensûr, o da Mücâhid’den rivâyet etti: “İbn-i Abbâs (radıyallahü anh) bir kimseye ikramda bulunmak istediği zaman zemzem ikram ederdi.”

Ebû Dâvûd Tayâlisî’nin el-Müsned adlı pek kıymetli bir hadîs kitabı vardır. Rivâyete göre ilk te’lîf edilen müsned kitabı budur. Müsned, Eshâb-ı kiramın isimlerini harf sırasına göre ve rivâyet ettiği hadîsleri zikreden veya başka bir tesbit üzere zikr ederek her birinden müellife gelinceye kadar çeşitli rivâyet yollarını bir araya toplayarak yazılan hadîs-i şerîf kitabıdır. Ebû Dâvûd Tayâlisî’nin müsnedinde altıyüzden ziyâde Sahâbînin rivâyetleri mevcût olup, 2767 hadîs-i şerîf ihtivâ etmektedir. Burada İmâm-ı Buhârî sahininin üçte biri kadar hadîs-i şerîf vardır.

Ebû Dâvûd Tayâlisî buyurdu ki: “Bir âlim, bir kitab yazdığı zaman ona yakışan, maksadın İslâmiyete hizmet olmasıdır. Yoksa insanlar arasında “Ne güzel kitab yazmış” diye övülmesi değil.”

> Ebû Dâvûd Tayâlisî’nin rivâyetinde Berâ bin Âzib’in (radıyallahü anh) haber verdiği hadîs-i şerîfte kabir suâli bildirilmektedir. Mü’min olanların bütün bunlara doğru cevap verdiğini haber veren Resûlullah (aleyhisselâm) hadîsin sonunda “Mü’min olan meyyit için, kulum doğru söyledi sesi işitilir. Kabre Cennetten yaygı serilir. Cennet elbiseleri giydirilir. Meyyit için Cennetten bir kapı açılır. Kabre Cennet kokuları yayılır. Görebildiği yerlere kadar yayılır. Güzel yüzlü, güzel elbiseli, güzel kokular saçan birisi gelir. Buna, sen kimsin? Senin o hayırlı yüzün nedir der. Ben senin sâlih amelinim der. Bunu işitince, yâ Rabbi, kıyâmet çabuk kopsa! Yâ Rabbi kıyâmet çabuk kopsa da, çoluk çocuğuma ve mallarıma kavuşsam der” buyurdu.
>
> İbn-i Ömer’den rivâyet ediyor: Peygamberimiz (aleyhisselâm) şöyle buyurdu: “Kadınları mescide gelmekten men ediniz.”

Semüre’den rivâyet ettiği hadîs-i şerîfte Peygamberimiz (aleyhisselâm): “Kim özürsüz Cuma namazını terk ederse, bir dinar tasadduk etsin. Şayet bulamazsa, dinarın yarısını tasadduk etsin” buyurdular.

Yine Semüre’den rivâyet ettiği hadîs-i şerîfte “Allahın la’netiyle birbirinizi, Allahın gazâbına uğra ve Cehennemlik ol diyerek la’netlemeyiniz” buyuruldu.

Hazreti Ali’den rivâyet ettiği hadîs-i şerîfte; “Üç kişiden kalem kaldırılır: Belâlıdan (mecnûndan) iyileşinceye kadar, çocukları âkil baliğ oluncaya kadar, uyumakta olandan uyanıncaya kadar.”

Ebân bin Osman’ın rivâyet ettiği hadîs-i şerîfte: “Bir kimse (Bismillâhillezi lâ yedurru maasmihî şey’ün fil ardı velâ fissemâi ve hüvessemîul alîm) derse, hiçbirşey ona zarar vermez.”

Ebû Nüheyk Ömer bin Sa’d’dan Peygamberimizin (aleyhisselâm) şöyle buyurduğunu naklediyor: “Kur’ân-ı kerîmi teganni ile okuyan bizden değildir.”

Ömer bin Sa’d’ın rivâyet ettiği hadîs-i şerîfte; “İnsanoğlunun se’âdeti üçtür ki, sâliha hanım, iyi binek, geniş mesken. Şekâveti üçtür ki, kötü mesken, kötü binek, kötü hanım.”

Ömer bin Sa’d’ın rivâyet ettiği hadîs-i şerîfte; “Ben şu müslümana hayret ederim: Ona bir musibet geldiğinde sabreder, hayır gelirse Allaha hamd eder ve şükreder. Muhakkak bu müslümana herşeyde mükâfat verilir. Hattâ ağzına kaldırdığı lokma için dahi.”

Ebû Talha’nın rivâyet ettiği hadîs-i şerîfte; “Köpek ve canlı resim bulunan eve melekler girmez” buyuruldu.

Ebü’l Melîh el-Hüzelî babasından, o da Peygamber efendimizden rivâyet ediyor: “Temiz olmayarak kılınan namazı ve cimrice verilen sadakayı Allahü teâlâ kabûl etmez.”

“Sizden biri, kendi nefsi için istediğini, müslüman kardeşi için de istemezse, îmân etmiş olmaz.”

Katâde Peygamberimizin şöyle buyurduğunu işitmiştir: “İnsanoğlu ihtiyârlayınca mala ve uzun ömre hırsı artar.”

İbn-i Abbâs rivâyet ediyor: Peygamberimiz (aleyhisselâm) “Cennete baktım, ehlinin çoğu fakîrlerdir. Cehenneme baktım, ehlinin çoğu kadınlardır” buyurdu.

---

1) Tehzîb-üt-tehzîb cild-4, sh. 182

2) Târih-i Bağdâd cild-9, sh. 24

3) Mîzân-ül-i’tidâl cild-2, sh. 203

4) El-A’lâm cild-3, sh. 125

5) Kıyâmet ve Âhıret sh. 138

6) Müsned-i Tayâlisî

www.ehlisunnetbuyukleri.com